

Dorp in actie

In de strijd van Duivendrecht tegen de gemeente Ouder-Amstel om het behoud van de Antoniushoeve en de Sophiahoeve hadden de media een niet geringe invloed. Door een artikel in de *Volkskrant* komen bij het dorp actief betrokken bewoners daadwerkelijk in actie. Op het moment dat de minister weigert de hoeves de status van rijksmonument te verlenen, de enige kans om uitzetting van de twee boeren te voorkomen, begint de Stichting Oud-Duivendrecht met succes een mediaoffensief. Dan is het 2000. De *Volkskrant* had Duivendrecht al in het vizier, andere landelijke dagbladen en de regionale en lokale kranten volgen. RTL4 maakt een reportage. De pers doet netjes aan hoor en wederhoor, maar kiest de kant van de dorpsbewoners. Het zijn journalisten van de Amsterdamse stadszender AT5 die de uitspraak van de burgemeester dat Ferd van Schaick tot zijn dood op zijn boerderij mag blijven, publiek maken. Die uitspraak doet in augustus 2001 het Pachthof van Arnhem beslissen dat Ferdinand Anthonius van Schaick in zijn recht staat.

De Volkskrant, donderdag 19 maart 1998

Enkele dagen voordat koningin Beatrix het spiksplinternieuwe station Duivendrecht opent, in 1993, publiceren de journalisten Peter van den Berg en Jaap Huisman een artikel over de voorlaatste schakel (de laatste is station Amsterdam-Zuid) in de snelle spoorring rond Amsterdam. Zij zien de bijzondere locatie van het station en vrezen voor het verdwijnen van dat landelijke stukje Duivendrecht. In 1998 keert Peter van den Berg terug. De vrees dat het dorp verwordt tot 'een volgebouwde toplocatie' lijkt uit te komen. De twee boerderijen naast de St. Urbanuskerk dreigen gesloopt te worden:

'Trein- en metroreizigers kennen de twee torens als baken van Duivendrecht. Pal naast het spoor- en metrotracé ligt de rooms-katholieke St. Urbanuskerk. Daarachter staan al meer dan honderd jaar die twee boerderijen: St. Antoniushoeve en Sophia's Hoeve. De laatste wordt bewoond door een oude boer, die de dorpsbewoners aanduiden als 'kluizenaar'. In de andere boerderij melkt de

De journalisten houden van Boer Ferd

De Antoniushoeve in de pers

bijna tachtigjarige Ferd van Schaick nog dagelijks zijn koeien. Zwijgend. Hoe lang zal het nog duren voordat de laatste nog in bedrijf zijnde boerderij aan de zuidkant van Amsterdam wordt weg gewalst, vraagt Gerard Werkman, een buurman zich af. De gemeente Ouder-Amstel, waartoe Duivendrecht behoort, wil de gebouwen 'amoveren', zoals burgemeester C. de Groot het noemt. Slopen, in gewone mensentaal.

"Maar waarom", willen de dorpsbewoners weten. "Als je dit afbreekt, is er niets authentieks meer over," zeggen de overburen Peter en Marjo Griffefjoen. "Hier kun je kinderen nog iets over de geschiedenis laten zien. Moet je alleen naar de economische aspecten kijken? Hoeveel een stuk grond opbrengt? Is het cultureel erfgoed, de historische waarde, misschien niet van groter belang?"

Burgemeester De Groot: "Ik ben geen cultuurbarbaar, ben landelijk voorzitter van de vereniging De Hollandse Molen. Ik heb juist een zwak voor monumenten. Maar dat zijn die boerderijen helemaal niet. Ze liggen wat verscholen, versnipperd op een stuk land aan een spoordijk. Ze appelleren aan wat nostalgie. Ik krijg er echt geen tranen van in de ogen als ze straks weg zijn."

De Griffefjoens: "Als de kerk er niet had gestaan, was deze hele dorpskern al verdwenen. Wat er nu nog is hebben we te danken aan de kerk. Dit laatste stukje is identiteitsbepalend voor het dorp. Dit is nu nog een kleine oase, onder de rook van Amsterdam en Schiphol. Net zoiets als het oude Sloten, of de historische bebouwing bij het NS- station Sloterdijk. Laat het met rust, ga er niet plompverloren overheen."

"Het menselijk aspect is een probleem", zegt De Groot over het lot van de boer die 79 jaar oud is. "Daarmee moeten we zorgvuldig omgaan. Maar het is natuurlijk onmogelijk behoorlijk te leven onder die omstandigheden. We moeten die man tegen zichzelf in bescherming nemen. Op zo'n leeftijd moet hij aan een betere woning geholpen worden." "Verkassen van zo'n oude man wordt onherroepelijk zijn dood," roept Werkman, de buurman.' (de Volkskrant, De laatste boer van Duivendrecht, Peter van den Berg).

Dorp in actie

Diemer Courant, woensdag 20 december 2000

Op 11 December 2000 besluit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap het verzoek van de Stichting Oud-Duivendrecht om de status van rijksmonument te verlenen aan de Antoniushoeve en de Sophiahoeve niet in te willigen. De eerste berichtgeving daarover verschijnt in de *Diemer Courant*, het blad van de naburige gemeente Diemen. De redactie informeert de lezers over de strategie van de SOD:

'Stichting Oud-Duivendrecht wil de panden op de monumentenlijst. Wanneer de boerderijen een monumentale status krijgen blijven ze in tact, het ouderwetse aanzicht zal blijven bestaan. Volgens de Stichting Historisch Boerderij Onderzoek (SHBO) verdienen de boerderijen de status van rijksmonument. De Stichting Oud-Duivendrecht heeft in 1998 de SHBO gevraagd om een cultuurhistorische waarde te geven aan de boerderijen. De twee hoeven hebben zo hun mankementen, maar die zijn te verhelpen.' (Diemer Courant, Boer vecht voor bestaan, de redactie)

Trouw, maandag 9 april 2001

In de lente publiceert *Trouw* een rijk met foto's geïllustreerd artikel op de eerste pagina van de *Verdieping*. De journalist zet de belangen van de gemeente en de boeren scherp tegen over elkaar:

'M. Cornelissen, projectleider Duivendrecht-Zuid: "Beide boerderijen zijn sinds 1960 gemeentelijk eigendom. Nu willen we onze handen vrij hebben. Een paar jaar geleden wilde de gemeente de twee panden gewoon slopen om plaats te maken voor woningbouw, maar nu streven we ernaar de hoeves in de huidige verschijningsvorm te laten bestaan. Hoe, is nog niet besloten. Misschien door ze te restaureren, maar wij geven er de voorkeur aan ze af te breken en opnieuw op te bouwen. Al is het natuurlijk de vraag of de gemeente dat moet betalen.'" 'Een beroepszaak over de pacht loopt nog bij Het Hof in Arnhem. In het dossier zijn de verklaringen van elf mensen opgenomen die in januari onder ede getuig-

De media kiezen voor de dorpsbewoners

De Antoniushoeve in de pers

den dat de burgemeester van Ouder-Amstel, C. de Groot, beloofde dat Ferd tot zijn dood op de boerderij zou mogen blijven. Maar de burgemeester ontkent deze toezegging.' (Trouw, de Verdieping, maandag 9 april 2001, De laatste boer wil de stad niet uit, Wouter Bax)

Het Parool, woensdag 9 mei 2001

Het Parool geeft alle ruimte aan de SOD.

'Ans Quirijnen, secretaris van de Stichting Oud-Duivendrecht: "Het is toch absurd dat deze historische gebouwen met sloop worden bedreigd. Er wonen twee oude, vrijgezelle boeren, die nog op de ouderwetse manier boerden. Daardoor is zelfs de inrichting nog authentiek. Een traditioneel betegelde schouw, originele windveren, zelfs een waterfornuis voor de was zijn nog aanwezig." (...) "De gemeente heeft in haar advies aan de RDMZ (Rijksdienst voor de Monumentenzorg svd) gezegd dat de boerderijen in zodanig slechte staat verkeren dat een forse investering nodig is om ze te kunnen restaureren. Maar naar de staat van de boerderijen is nauwelijks gedegen onderzoek gedaan. Zelf hebben we een onderzoek laten uitvoeren naar de fundering van de boerderijen. Daaruit blijkt dat er nog niets is verzakt.'" (Het Parool, Twee boerenhoeves houden dapper stand, Wouter Klijn)

Op dinsdag 10 juli 2001 vult de krant twee pagina's met een portret van Ferdinand van Schaick, gemaakt door de jonge fotograaf Marc van der Zouw op 9 juli 13.00 in het kader van de serie *Foto in the City*.

De kranten delen met hun lezers ook het succes van de SOD. Op 11 augustus 2001, als bekend is dat Ferdinand van Schaick op de Antoniushoeve mag blijven kopt *Trouw*: 'Laatste boer van de Bijlmer mag blijven'. Twee jaar later, weer in de *Verdieping*: 'Boerderijen na zelfmoord tot monument verklaard.' De kop is melodramatisch, maar het artikel zelf doet nuchter het gevecht Duivendrecht versus Ouder-Amstel nog eens uit de doeken.